

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/85/2024
Identifikačné číslo spisu:	4119208026
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4119208026.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ N. narodenej Z., 2/ C., narodeného Z., obaja zastúpení advokátskou kanceláriou Pacalaj, Palla a partneri, s.r.o., Trnava, Nám. SNP 3, IČO: 36857548, proti žalovaným 1/ F. narodenému X., 2/ Q. narodenej X., obaja zastúpení advokátkou JUDr. Andreou Kelemenovou, Nitra, Štúrova 1409/17, o odstránenie neoprávnenej stavby, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 9C/57/2019, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 27. marca 2024 sp. zn. 5Co/30/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 27. marca 2024 sp. zn. 5Co/30/2023 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra rozsudkom zo 7. decembra 2022 č. k. 9C/57/2019-416 uložil prvým výrokom žalovaným 1/ a 2/ povinnosť (ďalej aj len „žalovaní“) spoločne a nerozdielne odstrániť na vlastné náklady a nebezpečenstvo stavbu plotu špecifikovanú skutočným zameraním stavby zo dňa 9. októbra 2018, vyhotovenom spoločnosťou Geodetická O.K. s.r.o., so sídlom J. Vuruma 4, 949 01 Nitra, IČO: 44315341, a to v časti, v ktorej je plot vyhotovený z pletiva (teda nie je murovaný), pričom žalovaným uložil povinnosť odstrániť stĺpiky a pletivo, ale nie betónový základ plotu, a to všetko do 60 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. Druhým výrokom zriadil vecné bremeno spočívajúce v práve umiestnenia stavby plotu, v rozsahu podľa geometrického plánu vyhotoviteľa GEOREAL č. 48/2022 vyhotoveného dňa 11. októbra 2022, autorizačne overeného dňa 11. októbra 2022, úradne overeného Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor dňa 26. októbra 2022 pod č. G1-2314/2022 na parcele vo vlastníctve žalobcu 2/, nachádzajúcej v k. ú. X., a to parcela registra „C“ parcelné č. 6187 - trvalý trávny porast o výmere 1114 m² v prospech vlastníkov parciel nachádzajúcich v k. ú. X., a to parcely registra „C“ parcelné č. 6184/5 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 237 m² a parcelné č. 6182 - orná pôda o výmere 773 m² za náhradu vo výške 805,92 eura, ktorú sú žalovaní povinní uhradiť žalobcovi 2/ spoločne a nerozdielne do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 2 CSP tretím výrokom tak, že žiadna zo strán nemá právo na ich náhradu.

1.1. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil súd s poukazom na ustanovenia § 3 ods. 1, § 119 ods. 2,

§ 123, § 126 ods. 1, § 130 ods. 1, § 132 ods. 1, § 134 ods. 1, § 135c ods. 1 až 3, § 151n ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“).

1.2. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie uviedol, že v súdnej veci nebolo sporné, že žalovaní ako stavebníci postavili stavbu plotu na pozemku s parcelným č. 6187 vo vlastníctve žalobcu 2/ a na pozemku s parcelným č. 6192 vo vlastníctve žalobkyne 1/ bez právneho titulu (neoprávnená stavba) a zároveň bez vydania stavebného povolenia, bez projektovej dokumentácie na stavbu plotu a bez geodetického zamerania stavby (nepovolená stavba). Súd prvej inštancie dospel k záveru, že neoprávnenú stavbu plotu v tej časti, v ktorej je plot postavený z pletiva, je možné odstrániť bez vynaloženia neprimeraných nákladov za predpokladu, že nebude nutné odstraňovať aj betónový základ, pričom uvedený spôsob usporiadania vzájomných vzťahov podľa neho pripustili obe strany sporu. Súd prvej inštancie porovnávajúc povahu a rozsah hospodárskej straty, ktorá by odstránením neoprávnenej stavby žalovaným vznikla, berúc do úvahy okolnosti, za ktorých bola neoprávnená stavba postavená a s prihliadnutím na pomer zásahu k celkovej výmere pozemku skonštatoval, že odstránenie stavby plotu v jeho murovanej časti nie je účelné. Odstraňovanie celého plotu aj s betónovým základom by si vyžiadalo odkopanie zeminy v značnom rozsahu, čo by nepochybne viedlo k poškodeniu koreňového systému drevín na oboch stranách plotu. Vzhľadom na spôsob užívania nehnuteľnosti v tejto časti, ktorá je tak zo strany žalobkyne 1/ ako aj žalovaných využívaná ako okrasná záhradka, súd prvej inštancie nepovažoval za účelné ukladať žalovaným povinnosť odkopať a odstrániť aj betónový základ plotu zvlášť za situácie, že žalobkyňa 1/ na pojednávaní uviedla, že netrvá na tom, aby bol aj základ plotu posunutý, žiadala, aby žalovaní odstránili iba tyčky a pletivo. Prevažná časť pletivového plotu je postavená na pozemku žalobkyne 1/ a len malá časť je umiestnená na pozemku žalobcu 2/, ktorý sa k odstráneniu tejto časti plotu spôsobom, že budú odstránené len stĺpy oplotenia a pletivová výplň, bližšie nevyjadril. Pretože okresný súd považoval za dôvodné uložiť žalovaným odstrániť stĺpiky plotu a pletivo v celej jeho časti, ktorá je postavená na pozemku žalobkyne 1/, považoval súd za racionálne takýmto spôsobom rozhodnúť aj o zostávajúcej časti pletivového plotu nachádzajúceho sa na pozemku žalobcu 2/. Konštatoval, že murovaný plot má betónový základ a vzhľadom na terénne nerovnosti medzi pozemkom žalovaných a pozemkom žalobcu 2/ (výškový rozdiel až do 1,55 m) spĺňa tento plot a jeho základ aj funkciu oporného múra. Zo statického posudku W. vyplynulo, že, ak by mali žalovaní pristúpiť k odstráneniu murovanej časti plotu po celej jeho dĺžke, vzhľadom na terénne nerovnosti by museli najprv rozobrať chodníky o rozlohe cca 40 m² a vykonať odkopy v objeme cca 50 m³ a až následne by mohli búrať cca 11 m³ vystuženého betónu. Podľa predloženého statického posudku je možné betónový plot odstrániť bez súčasného záberu pozemku žalobcu 2/ a len ručne je možné odstraňovať aj monolitický oceľobetónový múr. Posunom plotu o dĺžke 33,50 m by žalobca 2/ získal plochu o rozmere spolu 6 m² (plot by bol posunutý v priemere o cca 20 cm). Uvedené by bolo podľa názoru súdu prvej inštancie neprimerané a neúčelné. V rámci posudzovania účelnosti odstránenia stavby súd prihliadal na povahu a rozsah hospodárskej straty, ktorá by odstránením neoprávnenej stavby vznikla. Žalovaní náklady na odstránenie celého plotu, teda murovanej aj pletivovej časti a prekládku kanalizácie, preukázali rozpočtom, ktorý tieto práce ocenil sumou 23.432,52 eura s DPH. Súd poukazoval, že po odstránení murovaného plotu by vznikla potreba vybudovať nové oplotenie, čo by si vyžiadalo ešte ďalšie nemalé investície. Súd prvej inštancie vzal do úvahy aj skutkové okolnosti postavenia predmetnej stavby, dlhodobý užívací stav a mieru, akou bolo do vlastníckeho práva žalobcu 2/ zasiahnuté. Súd nemal preukázané vedomé postavenie stavby žalovanými na cudzom pozemku s cieľom svoj pozemok si zväčšiť, pričom počas dlhodobého užívacieho stavu (roky 2004 - 2018) nikto neoprávnenosť stavby nenamietal. Prvoinštančný súd nepovažoval za účelné murovanú časť plotu odstrániť ani vzhľadom na zistenia, že plot sa nakláňa smerom k pozemku žalobcu 2/. Žalovaní v konaní jednoznačne deklarovali snahu vec riešiť, zabezpečili aj návrh riešenia vzniknutej situácie, (statický posudok W. J. k stabilizácii oporného múra a murovaného plotu) a z ich vyjadrení mal preukázané, že k stabilizácii plotu doposiaľ nepristúpili práve vzhľadom na prebiehajúce súdne konanie.

1.3. K spôsobu vyporiadania podľa § 135c ods. 2 OZ okresný súd uviedol, že žalobcovia počas konania neprejavili záujem o prikázanie neoprávnenej stavby do ich vlastníctva. Uvedené by vzhľadom na skutkové okolnosti prejednávaneho sporu považoval súd prvej inštancie aj za nelogické. Postup podľa odseku 2 ustanovenia § 135c OZ v súdnej veci preto tiež nebol možný.

1.4. Následne súd prvej inštancie konštatoval, že spôsob vyporiadania podľa ustanovenia § 135c ods. 3 OZ predstavuje možnosť súdu usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby.

Vecné bremeno spočíva v užívaní časti pozemku o rozlohe 6 m² vo vlastníctve žalobcu 2/, a to parcely registra C parcelné č. 6187 - trvalý trávny porast o výmere 1114 m² tak, ako je to zakreslené v geometrickom pláne č. 48/2022 W.. S. E., špecifikovanom vo výrokovej časti napadnutého rozsudku. Súd prvej inštalácie ďalej uviedol, že postup zriadenia vecného bremena v danom prípade nie je protiústavný, resp. protizákonný, a nie je ani v rozpore s dobrými mravmi, pretože súd pomery medzi vlastníkom pozemku a spoluvlastníkmi stavby upravil spôsobom, ktorý predpokladá platné a účinné zákonné ustanovenie, ide o kogentnú hmotnoprávnú úpravu, ktorou sa súd musí riadiť v prípade, že dospeje k záveru, že vyporiadanie vlastníckych vzťahov medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby podľa predchádzajúcich odsekov ustanovenia § 135c OZ nie je možný. Už len tým, že zákonodarcovia vyňali režim neoprávnenej stavby z dosahu § 126 ods. 1 OZ, ktorý by umožňoval neoprávnené postavenie stavby na cudzom pozemku riešiť len žalobou na odstránenie stavby, deklaroval nutnosť v odôvodnených prípadoch prihliadnuť aj na oprávnené záujmy vlastníka neoprávnenej stavby a tiež na všeobecný záujem na tom, aby právne vzťahy medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom neoprávnenej stavby boli postavené na pevnom základe. Náhradu za zriadenie vecného bremena súd prvej inštalácie určil s poukazom na znalecký posudok W. č. 9/2021 v sume 805,92 eura.

1.5. O náhrade trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal. Vo veci nie je možné konštatovať prevažný úspech ani jednej zo strán sporu. Súd nevyhovел návrhu žalobcov v celom rozsahu, ale uložil žalovaným odstrániť len časť stavby a zároveň upraviť pomery strán sporu zriadením vecného bremena.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. marca 2024 č. k. 5Co/30/2023-499 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštalácie potvrdil s tým, že jeho neoddeliteľnou súčasťou je aj Skutočné zameranie stavby zo dňa 9. októbra 2018, vyhotovené spoločnosťou GEODETICKÁ O.K. s.r.o., so sídlom J. Vúrma 4, Nitra, IČO: 44315341 a Geometrický plán, vyhotovený geodetickou kanceláriou GEOREAL č. 48/2022, so sídlom Kmeťova 14, Nitra, IČO: 34638938, dňa 11. 10. 2022, autorizácie overený Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor, dňa 26. 10. 2022 pod č. G1-2314/2022.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštalácie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, ktorý aj následne správne právne posúdil. Pokiaľ ide o odstránenie stavby plota v tej časti, v ktorej nie je plot murovaný (pletivo a stĺpik), okresný súd správne rozhodol výrokom I. napadnutého rozsudku, pričom rozhodnutie v tejto časti výroku zodpovedalo vzájomnému konsenzu obidvoch strán tohto sporu. Odstránenie tejto časti plotu uvedeným spôsobom korešpondovalo aj s tvaromiestnou ohliadkou, ktorá poskytla prvoinštančnému súdu dostatočný prehľad o spôsobe užívania nehnuteľností z každej strany tohto plotu. Odstránenie celého plotu v tejto časti, t. j. aj betónového múrika by bolo neprimerane nákladné, pričom by nezodpovedalo účelu využitia pozemkov v tejto časti obidvomi stranami sporu, ktoré ich užívajú ako záhrady. Samotné odstránenie stĺpikov a pletiva bez odstránenia betónového základu nevyžadovalo značné odkopanie zemin popri tomto betónovom základe, čo by v konečnom dôsledku pôsobilo narušenie koreňového systému drevín nachádzajúcich sa v záhradkách žalobcov a aj žalovaných, ktoré sú uvedené z obidvoch strán predmetného plotu. Ohľadom zvoleného spôsobu vyporiadania vzájomných vzťahov vyplývajúceho z II. výrokovej časti napadnutého rozsudku, bolo podľa názoru odvolacieho súdu potrebné poznamenať, že tento spôsob plne korešpondoval so všetkými okolnosťami prejednávanej veci. Zriadené vecné bremeno podľa § 151n ods. 1, 2 OZ za jednorazovú náhradu v sume 805,92 eura prináležiacej žalobcom bolo dôsledkom správnych úvah súdu prvej inštalácie v tom smere, že úprava vzťahov medzi vlastními pozemkov a vlastními neoprávnenej stavby podľa § 135c ods. 1 nie je účelná, úprava týchto vzťahov podľa § 135c ods. 2 OZ je pre postoj strán nemožná, a preto bolo potrebné na riešenie vzájomných vzťahov medzi týmito subjektmi aplikovať alternatívu obsiahnutú v § 135c ods. 3 OZ. V súvislosti so zriadením daného vecného bremena bolo potrebné uviesť, že nejde o žiadny inštitút, ktorý by bol v rozpore so zákonom alebo dobrými mravmi, ale že rieši zabratie parc. č. 6187, z ktorej žalovaní 1/ a 2/ neoprávnene zabrali výmeru 6 m². Stanovenú jednorazovú výšku hodnoty za zriadenie vecného bremena rešpektoval aj odvolací súd. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštalácie dôvodne vzal zreteľ na charakter danej neoprávnenej stavby spojenej so zemou pevným betónovým základom po celej jej dĺžke, pričom žalobcami požadované odstránenie neoprávnenej stavby, by na strane žalovaných vyvolalo hospodársku stratu 23.432,52 eura s DPH. V súvislosti so zamietavým stanoviskom ohľadom odstránenia murovanej časti plotu bolo zo

strany súdu prvej inštancie správne prihladené na závery statických posudkov vypracovaných W. v mesiacoch jún a september 2022, z ktorých vyplývalo, že oporný múr je po statickej stránke po celej svojej dĺžke nezávadný a nepredstavuje žiadne nebezpečenstvo. Pokiaľ išlo o dve mierne naklonené spodné časti oporného múra, tak k navrhutej realizácii tohto technického riešenia stabilizácie plota, žalovaní pristúpia po skončení tohto sporu.

2.2. Odvolacie námietky žalobcov považoval odvolací súd za nedôvodné a uviedol, že nie je možné hovoriť o nezhode (rozpore) žalobného petitu s obsahom výrokov I. a II. napadnutého rozsudku, pretože vo veci konajúci súd je pri takomto druhu žalôb viazaný samotným návrhom na vyporiadanie, avšak nie samotným spôsobom takehoto vyporiadania. Pri zvolení tohto druhu vyporiadania bol opodstatnene kladený dôraz na rešpektovanie zásady „účelnosti“ pri riešení (vyporiadaní) vzájomných vzťahov. Okresný súd správne iba zopakoval tie závery, ku ktorým erudovaným spôsobom dospel žalovanými oslovený statik IL. Odvolací súd nezdíeľal ani názor odvolateľov, že súd prvej inštancie o náhrade trov prvoinštančného konania rozhodol v rozpore s ním aplikovaným § 255 ods. 2 CSP nezohľadniac pritom praktický plný úspech žalobkyne 1/ v tomto spore, pričom v prípade žalobcu 2/ je výrok o náhrade trov konania závislý od výroku II. napadnutého rozsudku, a preto nie je správny ani od toho sa odvíjajúci výrok III. napadnutého rozsudku.

2.3. Odvolací súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku ako vecne správne aplikoval procesný postup podľa § 387 ods. 1 CSP majúci za následok jeho potvrdenie, avšak s tým dodatkom, že jeho neoddeliteľnou súčasťou je aj skutočné zameranie stavby z 9. októbra 2018, vyhotovené spoločnosťou GEODETICKÁ O.K., so sídlom J. Vuruma 4, Nitra, IČO: 44315341 a Geometrický plán vyhotovený geodetickou kanceláriou GEOREAL č. 48/2022, so sídlom Kmeťova 14, Nitra, IČO: 34638938, dňa 11. októbra 2022, autorizačne overený Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor, dňa 26. októbra 2022 pod č. GI-2314/2022. K záveru v tomto smere primäl odvolací súd § 42 ods. 2 písm. c) zákona č. 182/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností.

2.4. O náhrade trov tohto odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP tak, že nárok na ich náhradu v plnom rozsahu priznal úspešným žalovaným 1/ a 2/ voči neúspešným žalobcom 1/ a 2/.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) v celom rozsahu dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho ako aj okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Žalobcovia sa v podanom dovolaní nestotožnili s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorý podľa ich názoru protiústavným a nezákonným postupom legitimizoval zásah žalovaných do vlastníckeho práva žalobcov, pričom vec nesprávne právne posúdil. Porušil právo žalobcov na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo žalobcov na ochranu ich vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Namietali, že rozsudok odvolacieho súdu je založený na viacerých právnych otázkach, ktorých riešenie je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aj Ústavného súdu Slovenskej republiky. Odvolací súd v rozpore so svojou vlastnou praxou (rozhodnutie sp. zn. 9Co/150/2018) a s praxou dovolacieho súdu (7Cdo/203/2019) rozhodol o potvrdení zriadenia vecného bremena prospech neoprávnenej a nepovolenej stavby, pričom sa vôbec nezaoberal podstatnými tvrdeniami žalobcov uvedenými v odvolaní (najmä v bodoch 6., 7., 8., 11., 12., 14., 15., 16., 18., 19. odvolania) a ústavnoprávnym rozmerom veci. Odvolací súd v rozpore s praxou dovolacieho súdu nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, čím porušil právo žalobcov na spravodlivý súdny proces, žalobcovia nedostali odpoveď na kľúčové otázky aplikácie § 135c ods. 3 OZ. Predovšetkým nie je jasné, prečo súdy postupovali podľa § 135c ods. 3 OZ zriadením práva stavby k neoprávnenej a nepovolenej stavbe. Odvolací súd sa v bode 27. rozsudku stotožnil s okresným súdom bez toho, aby reagoval na rozsiahlu argumentáciu v odvolaní žalobcov. Odvolací súd v ods. 28 odôvodnenia rozsudku uviedol, že stavba žalovaných je neoprávnená a nepovolená zároveň, v ods. 30 odôvodnenia rozsudku ale už arbitrárne obhajoval závery rozsudku okresného súdu argumentujúc len tým, že „odstránenie celého plota v tejto časti, t. j. aj betónového múrika by bolo neprimerane nákladné, pričom by nezodpovedalo účelu využitia pozemkov v tejto časti obidvomi stranami sporu, ktoré ich užívajú ako záhrady.“ Odvolací súd sa však vôbec nezaoberal: a) predovšetkým ústavnoprávnymi východiskami veci, najmä ochranou vlastníckeho práva vlastníka pozemku, vrátane nedostatku

verejného záujmu na zriadení vecného bremena, b) tým, že stavba je aj nepovolená, nielen neoprávnená, a výslovne je vyňatá aj z povoloňacieho rozhodnutia k rodinnému domu žalovaných, a teda je ju možné odstrániť aj na základe konania pred stavebným úradom podľa § 88 zákona č. 50/1976 Zb., c) porovnaním so svojou predošlou judikatúrou, v ktorej odvolací súd zaujal úplne protichodné východisko, d) tým, že žalovaní profitujú z vlastnej nepoctivosti, keďže porušili nielen vlastnícke právo žalobcov, ale aj povinnosť riadne vytýčiť stavbu, obstať riadne povolenie na stavbu a ďalšie verejnoprávne povinnosti (rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 372/2021), e) uvedením zdroja svojho právneho záveru v odseku 34 rozsudku, že pri zvolení tohto druhu vyporiadania bol opodstatnene kladený dôraz na rešpektovanie zásady „účelnosti“ pri riešení (vyporiadaní) takto vzniknutých vzájomných vzťahov. Dovolateľ považoval rozsudok odvolacieho súdu za svojvoľný, pretože: a) zakladá v prvom rade nebezpečný precedens do budúcnosti, pri ktorom bude môcť byť z vedome neoprávnenej a nepovolenej stavby na cudzom pozemku, konštituovaná oprávnená stavba proti vôli vlastníka cudzieho pozemku len na základe žaloby chrániaceho sa vlastníka pozemku, a to napriek smerodajnému názoru najvyšších súdnych autorít o tom, že „na cudzom pozemku sa bez hmotnoprávneho titulu jednoducho nestavia“ a vlastníctvo má byť nerušené, a to tak, že ak „subjekt k nejakej veci nemá žiadne právo, má povinnosť nechať ju na pokoji (neminem leadere)“, b) je zjavne nespravodlivý, pretože žalobcov „trestá“ za to, že sa vôbec obrátili na súd tým, že im legalizuje na ich potenciálne stavebných, resp. stavebných pozemkoch cudziu stavbu, ktorej stavebníci viacnásobne porušili súkromnoprávnu aj verejnoprávnu rovinu tým, že si neobstarali nielen občianskoprávny titul zriadenia stavby, ale ani jej polohu nevytýčili, a ani nie je stavba akokoľvek povolená, a to na základe dôvodov nezrozumiteľnej „účelnosti“, podľa ktorých dôvodov sa v konečnom dôsledku vyplatí postaviť na cudzom pozemku čo najvyššie a najnákladnejšie stavby, aby ich nebolo „účelné“ odstrániť. Namietali, že im posunutie oplatenia žalovaných spôsobuje nielen stratu zastavanej výmery ich pozemkov, ale aj to, že musia dodržať pri svojej výstavbe dlhšiu odstupovú vzdialenosť od hranice pozemkov, čo by nemuseli, ak by sa táto vzdialenosť počítala od hranice pozemku a nie od posunutého oplatenia; c) sa vôbec v rozpore s § 387 ods. 3 CSP nevysporiadala s reálnou odvolacou argumentáciou žalobcov, v ktorej žalobcovia napádajú predovšetkým, ale nielen, absenciu ústavnoprávneho posúdenia veci, svojvoľnú argumentáciu prvoinštančného súdu a pod., d) je v rozpore s právom na spravodlivý súdny proces, pretože vôbec nebolo rozhodnuté jednak v súlade s praxou najvyšších súdnych autorít (rozhodnutia NS SR sp. zn. 4Cdo/10/2020, 1Obdo/45/2017, nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 289/2017), a jednak podľa relevantných právnych noriem, ktoré sa na vec vzťahujú. Rozsudok odvolacieho súdu považovali za nepreskúmateľný, pretože: a) nie je vôbec zrozumiteľné, ako sa prvoinštančný aj odvolací súd vysporiadali s „betónovým základom plotu“, keď v odseku 30 odôvodnenia rozsudku odvolací súd odkázal na údajný „konsenzus“ sporových strán, avšak jednak platí, že v konaní podľa § 135c OZ súd nemá byť viazaný konkrétnym petitom sporových strán, a jednak nie je zrejmé, na akom základe odvolací súd (a aj prvoinštančný súd) dospel k tomu, že by nemal byť vôbec vyporiadany betónový základ spôsobom podľa § 135c ods. 2 OZ, keďže táto jeho úvaha nemá žiadnu oporu v súdnom spise, odvolací súd ani prvoinštančný súd nad touto možnosťou vôbec neuvažovali, resp. vôbec sa nepýtali žalobkyne 1/, či má záujem o prikázanie betónových základov, a vôbec celého plotu, do svojho vlastníctva za náhradu; b) nie je zrozumiteľné, na základe čoho odvolací súd v rozsudku tvrdí, že „úprava vzťahov medzi vlastními pozemkov a vlastními neoprávnenej stavby podľa § 135c ods. 1 OZ nie je účelná, úprava týchto vzťahov podľa § 135c ods. 2 OZ je pre postoj strán nemožná“, keďže okrem chýbajúcej definície akejsi „účelnosti“ vo vzťahu k § 135c ods. 2 OZ súdy vôbec neskúmali, hoci ho skúmať mohli a mali, čo vyplýva aj zo samotného znenia, d) nie je zrozumiteľné konštatovanie odvolacieho súdu v bode 34. rozsudku: v tejto súvislosti súd prvej inštancie dôvodne vzal zreteľ na charakter danej neoprávnenej stavby spojennej so zemou pevným betónovým základom po celej jej dĺžke, pričom žalobcami 1/ a 2/ požadované odstránenie neoprávnenej stavby by na strane žalovaných vyvolalo hospodársku stratu 23.432,52 eura s DPH, pretože: každé odstránenie nepovolenej alebo neoprávnenej stavby vyvolá náklady na jej odstránenie, nepovolenú stavbu môže odstrániť aj stavebný úrad; odvolací súd poskytuje ochranu akejsi „hospodárskej strate“ žalovaných, napriek tomu vôbec nevenuje pozornosť tomu, že ukrojením z pozemku žalobcov strácajú aj ich pozemky na svojej hospodárskej hodnote aj s prihliadnutím na to, že právne predpisy ustanovujú pre výstavbu konkrétne odstupové vzdialenosti, ktorých zmenšením sa znižuje aj hodnota stavebných pozemkov žalobcov. Rozsudok odvolacieho súdu je tiež nezákonný aj z dôvodov, že: a) žalobcovia nie sú v nútenom procesnom spoločenstve, každý z

nich môže konať sám za seba (§ 76 CSP) a každý zo žalobcov môže mať na vec svoj názor, čo však prvoinštančný súd ani odvolací súd vôbec nebrali do úvahy, b) v odvolaní žalobcov sa uvádza, že je nesprávnym skutkovým zistením, že by žalobcovia vôbec nejavili záujem o postup podľa § 135c ods. 2 OZ, nakoľko žalobcovia žiadali aj doplnenie znaleckého posudku IL., a to práve o hodnotu plotu, aby vedeli, akú má hodnotu majetok, ktorý by im mohol byť takto prikázaný, čomu však znalkyňa nevyhovela z doposiaľ nezistených príčin.

3.2. Žalobcovia zároveň nesúhlasili ani so znením výroku II. rozsudku, nakoľko, ak bol zmenený výrok I. rozsudku odvolacieho súdu, „ovplyvní to i znenie výroku II. rozsudku“, ktoré sa týka náhrady trov konania.

4. Žalovaní vo vyjadrení k podanému dovolaniu žalobcov navrhli, aby dovolací súd dovolanie podľa § 448 CSP zamietol a priznal žalovaným nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4.1. Poukázali na to, že z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že súd svojím postupom porušil právo žalobcov na spravodlivý súdny proces, ale rozhodujúce je výlučne zistenie dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ žalobcovia v dovolaní namietali nezrozumiteľnosť a nepresvedčivosť odvolacieho rozsudku, (nie je jasné, prečo súdy postupovali v danej veci podľa § 135c ods. 3 OZ, prečo považoval odvolací súd neoprávnené zabratie cudzieho pozemku za súladné s dobrými mravmi a prečo súdy odmietali svojvoľne skúmať možnosť postupu podľa § 135c ods. 2 OZ), žalovaní sú názoru dostatočného, jasného odôvodnenia rozhodnutí. Žalobcovia celý obsah dovolania koncipovali ignorujúc konkrétne okolnosti danej veci a výsledky vykonaného dokazovania. Poukázali na rozhodnutia, ktoré riešia úplne iný skutkový stav za úplne inej dôkaznej situácie. Žalovaní v konaní preukázali neúčelnosť odstránenia oplotenia dôkazmi - statický posudok W., rozpočet W., pričom neúčelnosť odstránenia vyplývala aj zo samotného charakteru stavby. Odstránením plotu žalobcovia nezískajú možnosť ekonomicky výhodnejšieho využitia pozemku, pričom v konaní nepreukázali, že zriadenie vecného bremena ich neprímerane obmedzí vo výkone ich vlastníckych práv. Je nepochybné, že pri rozhodovaní súdu o spôsobe vyporiadania vzťahov v prípade stavby na cudzom pozemku súd doplnkovo zvažuje aj okolnosti výstavby.

4.2. Pokiaľ žalobcovia namietali nesprávne právne posúdenie veci, ani s týmto názorom sa žalovaní nestotožnili, nakoľko súčasná rozhodovacia prax dovolacieho súdu zotrváva na názore, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP a prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Tieto právne závery nepovažuje ústavný súd za ústavnoprávne neakceptovateľné (I. ÚS 61/2019). Z odôvodnení rozhodnutí súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok, je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil najmä okresný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Okrem toho odvolací súd v odsekoch 28. až 34. dopĺňal odôvodnenie aj vlastnými úvahami a zaujímal stanoviská k námietkam žalobcov. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

5. Žalobcovia 1/ a 2/ sa vyjadrili k vyjadreniu žalovaných 1/ a 2/, ktoré označili za v celom rozsahu nedôvodné. Nesúhlasia s ním a popierajú všetky tvrdenia v ňom uvedené. Žalobcovia zdôrazňujú, že rozsudky súdov sú nespravodlivé predovšetkým preto, že ignorujú ich ústavne chránené vlastnícke právo a bez opory v zákone umožňujú žalovaným profitovať z ich vlastného protiprávneho konania na úkor žalobcov. Súdu vytýkajú, že nezisťoval znalecký stav oboch verzii plotov a ani ich hodnotu, a že neuviedol, komu vlastne má patriť betónový základ plotu, ktorého vrchná časť mala byť podľa rozhodnutia odstránená. V ďalšom zotrvali na podanom dovolaní a jeho dôvodoch.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolatelia namietajú zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP a porušenie ich práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

14. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa

konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

15. Podľa názoru dovolacieho súdu faktom je, že odvolací súd síce nie je povinný dať v písomnom vyhotovení rozhodnutia odpoveď na úplne všetky sporné otázky, avšak je povinný vysporiadať sa dostatočne presvedčivo aspoň s tou najzásadnejšou argumentáciou, k čomu však v tomto prípade nedošlo. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu tak nespĺňa základné zákonné kritéria na odôvodňovanie súdnych rozhodnutí.

16. Odvolací súd sa nevenoval riadne časti odvolacích námietok. Dovolatelia poukazovali na to, že rozsudok nie je preskúmateľný, pretože nie je vôbec zrozumiteľný, ako sa prvoinštančný aj odvolací súd vysporiadali s „betónovým základom plotu“, nie je zrejmé, na akom základe odvolací súd (a aj prvoinštančný súd) dospel k tomu, že by nemal byť betónový základ vôbec vyporiadaný.

17. Ustanovenie § 135c Občianskeho zákonníka rieši prípady, keď stavebník postavil na pozemku stavbu neoprávnene t. j. nie je na to z hľadiska predpisov občianskeho práva oprávnený. Môže ísť tak o omyl, ako aj o úmyselné porušenie práva niekoho iného. Od občianskoprávneho oprávnenia zriadiť stavbu je potrebné rozlišovať, či stavebník je oprávnený stavbu postaviť podľa predpisov správneho práva najmä podľa zákona č. 25/2025 Z. z. stavebného zákona (predtým zákon č. 50/1976 Zb.) a vykonávacích predpisov k nemu, (či teda na stavbu bolo vydané územné rozhodnutie, stavebné povolenie atď.). Porušenie správnych predpisov sa nerieši podľa § 135c Občianskeho zákonníka, ale podľa predpisov správneho práva. Z hľadiska občianskoprávneho môže zriadiť fyzická alebo právnická osoba stavbu predovšetkým na základe vlastníckeho práva.

18. Z ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka možno dovodiť, že vlastníkom stavby sa stáva od počiatku stavebník, a to bez ohľadu na to, či mal stavebné povolenie alebo iné oprávnenie podľa stavebných predpisov, poprípade bez ohľadu na to, že nemal k stavbe potrebné občianskoprávne oprávnenie. Podľa § 135c sa teda rozhoduje o tom, či má stavebníkovi vlastníctvo k stavbe zostať alebo ako inak bude so stavbou naložené v prípade, že stavebník - vlastník stavby - nemal potrebné občianskoprávne oprávnenie.

19. Žalobcovia 1/ a 2/ sa podanou žalobou domáhali, aby súd uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne odstrániť na vlastné náklady a nebezpečenstvo plot postavený medzi ich pozemkami a uviesť ich pozemky do pôvodného stavu pred postavením plotu.

19.1. Okresný súd rozhodol tak, že žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť „spoločne a nerozdielne odstrániť na vlastné náklady a nebezpečenstvo stavbu plotu špecifikovanú skutočným zameraním stavby ..., a to v časti, v ktorej je plot vyhotovený z pletiva (teda nie je murovaný). Žalovaní sú povinní odstrániť stĺpiky a pletivo, nie sú povinní odstrániť betónový základ plotu, a to všetko do 60 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.“ Druhým výrokom zriadil vecné bremeno spočívajúce v práve umiestnenia stavby plotu na parcele vo vlastníctve žalobcu 2/ v prospech vlastníkov parciel č. 6184/5 a 6182 za náhradu vo výške 805,92 eura, ktorú sú žalovaní povinní uhradiť žalobcovi 2/ spoločne a nerozdielne do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku.

19.2. Žalobcovia 1/ a 2/ v odvolaní proti rozsudku okresného súdu namietali, že súd prvej inštancie v rozpore s praxou najvyšších súdnych autorít rozhodol, že žalovaní nie sú povinní odstrániť betónový základ plotu už len preto, že takéto vymedzenie nebolo súčasťou žalobného petitu.

19.3. Odvolací súd sa k citovanému výroku okresného súdu vyjadril v ods. 30 odôvodnenia svojho potvrdzujúceho rozsudku. Konštatoval, že súd prvej inštancie výrokom I. napadnutého rozsudku rozhodol správne a rozhodnutie prvoinštančného súdu v tejto časti výroku zodpovedalo vzájomnému konsenzu obidvoch strán tohto sporu. Odstránenie celého plotu v tejto časti, t. j. aj betónového múrika by bolo neprimerane nákladné, pričom by nezodpovedalo účelu využitia pozemkov v tejto časti obidvomi stranami sporu, ktoré ich užívajú ako záhrady. Ďalej odvolací súd uviedol, že samotné odstránenie

stĺpikov a pletiva bez odstránenia betónového základu nevyžadovalo značné odkopanie zeminy popri tomto betónovom základe, čo by v konečnom dôsledku pôsobilo narušenie koreňového systému drevín nachádzajúcich sa v záhradkách žalobcov a aj žalovaných, ktoré sú uvedené z obidvoch strán predmetného plotu.

20. Z rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu vyplýva, že súdy nerozhodli o vyporiadaní celej neoprávnenej stavby, pretože nerozhodli o vyporiadaní stavby (časti stavby) označenej ako „betónový základ plotu“. Okresný súd vo výroku I. rozsudku uviedol, že „žalovaní nie sú povinní odstrániť betónový základ plotu“, tým však nerozhodol o jeho vyporiadaní podľa § 135c Občianskeho zákonníka. Betónový základ plotu, pokiaľ spĺňa charakteristiku stavby, ktorej okolnosť nebola doposiaľ spochybnená, je neoprávnenou stavbou, pretože bol zriadený žalovanými bez občianskoprávneho oprávnenia na pozemkoch oboch žalobcov. Žalobcovia podanou žalobou žiadali rozhodnúť o odstránení plotu (vrátane betónového základu plotu). Vlastníkmi tejto časti plotu sú stavebníci t. j. žalovaní 1/ a 2/. Z rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu nie je zrejmé, či betónový základ (pokiaľ nemá byť odstránený podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka) zostáva vlastníctvom stavebníkov, (v takom prípade prichádza do úvahy riešenie podľa § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka so zriadením vecného bremena za náhradu) alebo bude (rozhodnutím súdu) prikázaný za náhradu vlastníkom pozemkov teda žalobcom 1/a 2/ (riešenie podľa § 135c ods. 2 Občianskeho zákonníka).

21. Ak bolo vo veci neoprávnenej stavby začaté súdne konanie, súd musí vyriešiť celý hmotnoprávny vzťah založený ustanovením § 135c Občianskeho zákonníka; zároveň platí, že ak ide skutočne o neoprávnenú stavbu, nemožno žalobu na jej odstránenie zamietnuť len z dôvodu nevhodnosti navrhovaného spôsobu vyporiadania (porovnaj aj - vzhľadom na minulú totožnosť oboch právnych úprav rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/4082/2013). Súd je povinný vyriešiť celý hmotnoprávny vzťah medzi vlastníkami plotu - žalovanými 1/ a 2/ a vlastníkami pozemkov - žalobcami 1/ a 2/, teda aj vzťah týkajúci sa len časti plotu. „Konsenzus obidvoch strán sporu“, ktorý odvolací súd označil za dôvod rozhodnutia súdu prvej inštancie o neodstránení betónového základu plotu, nie je dôvodným vysvetlením zvoleného postupu súdu, pretože jednak nezbavuje súd povinnosti v prípade autoritatívneho rozhodnutia rozhodnúť o celom právnom vzťahu postupom určeným ustanovením § 135c Občianskeho zákonníka, ako bolo vyššie uvedené, a jednak nezodpovedá skutočnostiam zisteným z obsahu spisu (žalobca 2/ ako strana sporu nenavrhol a ani nevyjadril súhlas s takýmto riešením).

22. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uvádza, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nerozhodnutí o celom hmotnoprávnom vzťahu vedúcou k nepreskúmateľnosti rozhodnutia a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci.

23. Na margo dovolací súd poznamenáva, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval, a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

23.1. Odôvodnenie odvolacieho súdu nedáva odpoveď na relevantné námietky dovolateľov. Iba také súdne rozhodnutie možno považovať za súladné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ak tieto vlastnosti rozhodnutie nemá a neposkytuje odpoveď na vyššie uvedené otázky, je konanie odvolacieho súdu zaťažené vadou zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, keďže svojím nesprávnym postupom znemožnil súd strane realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uvádza, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti

spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci. Tento nedostatok spočíva predovšetkým v tom, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným spôsobom nezaoberal odvolacou argumentáciou dovolaťov, ktorá si vyžadovala špecifické odpovede, a ktorá mohla mať eventúálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci.

25. V preskúmvanej veci teda dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu vo vzťahu k namietanej nepreskúmateľnosti vykazuje znaky namietaného nesprávneho procesného postupu vyplývajúceho z § 420 písm. f) CSP.

26. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

27. V korelácii uvedeného, najvyšší súd nepovažuje za potrebné sa bližšie zaoberať ďalšími námietkami dovolaťa, vrátane námietok nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 CSP pre jeho predčasnosť, práve vzhľadom na vrátenie veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň pripomína, že ak dovolací súd (obdobne to platí i pre súd odvolací) zruší rozsudok odvolacieho súdu a vráti mu vec na ďalšie konanie, odvolací súd nesmie odôvodnenie svojho nového rozsudku koncipovať tak, že iba dopĺňa pôvodné odôvodnenie zrušeného rozsudku. Zrušený rozsudok v čase opätovného rozhodovania už právne neexistuje (obdobne pozri nález Ústavného súdu SR z 26. apríla 2017, sp. zn. II. ÚS 754/2016). Opomenúť nemožno ani to, že dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je v demokratickom právnom štáte základnou podmienkou legitimity každého rozhodnutia súdu. Iba ak je rozhodnutie súdu dostatočne, racionálne a presvedčivo odôvodnené, má verejná moc morálne právo vynucovať jeho rešpektovanie a adresáti rozhodnutia majú morálnu povinnosť ho rešpektovať. Ak súd takto nedokáže odôvodniť svoje rozhodnutie, jeho rozhodnutie sa tým stáva neobhájiteľné, čomu je potrebné sa v ďalšom konaní vyvarovať.

28. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co/30/2023 v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

29. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu opätovne prejednať a rozhodnúť o podanom odvolaní žalobcov 1/ a 2/ a zákonu zodpovedajúcim spôsobom sa vysporiadať s uplatnenými odvolacími námietkami.

30. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania § 453 ods. 3 CSP)

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.